Місячний Економічний Моніторинг України

- Арешт і судовий процес над Юлією Тимошенко привертає все більше уваги міжнародної спільноти.
- Зростання виробництва сповільнилось до 9,0% дпр в серпні через різку зміну статистичної бази виробництва нафтопродуктів.
- Українська влада продовжує докладати зусилля щодо перегляду газових контрактів з Росією.
- Баланс рахунку фінансових операцій повернувся до позитивного сальдо в липні, після того як пройшов пік виплат за зовнішнім боргом.
- Дефіцит державного бюджету залишався невеликим через зростання бюджетних доходів.
- Зростання індексу споживчих цін сповільнилося до 8,9% дпр через хороший врожай фруктів і овочів, а також високу статистичну базу.
- Обмінний курс залишається стабільним, незважаючи на очікування щодо знецінення гривні.
- Тема місяця: Ринок землі

№9 (131)
вересень
2011

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 28%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 19%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Політика: Справа Юлії Тимошенко привертає все більше уваги міжнародної спільноти

У серпні продовжився розгляд судової справи проти колишнього прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Суд заслухав ряд свідків і відхилив численні клопотання адвокатів Тимошенко щодо зміни запобіжного заходу. Водночас суд над Тимошенко продовжував привернув значну увагу основних міжнародних партнерів України: ЄС, США та Росії.

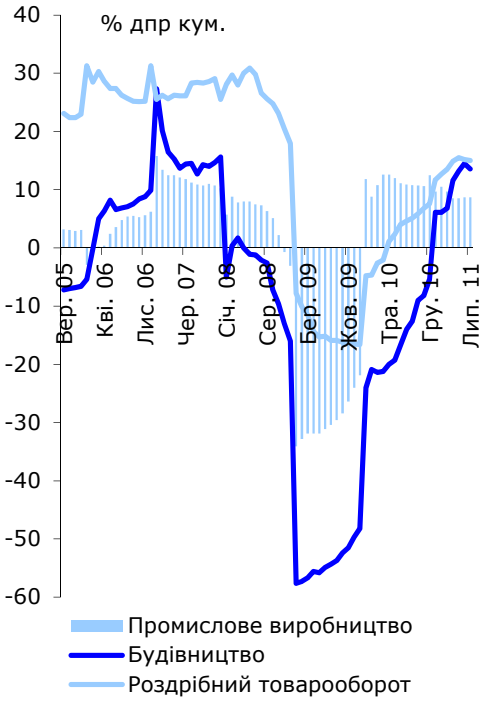
Справа Тимошенко напряму зачіпає інтереси Росії, оскільки ставить під сумнів законність контрактів щодо імпорту російського газу, підписаних у 2009 році. На даний час Україна намагається переглянути домовленості з Росією щодо ціни на газ, встановленої цими контрактами, а отже - це питання є ключовим у двосторонньому порядку денному. У відповідь Москва підкреслила, що газові контракти були підписані в повній відповідності з законом. Зокрема відразу після арешту Тимошенко, Міністерство закордонних справ Росії оприлюднило заяву із закликом щодо ведення судового розгляду відповідності до всіх вимог українського законодавства та загальноприйнятих гуманітарних норм і правил. Однак припускаючи, що звинувачення проти Тимошенко – обґрунтовані, їх буде недостатньо для скасування газових контрактів у відповідності до міжнародного права.

Крім того, суд над Тимошенко викликав низку негативних заяв з боку Державного департаменту США, більшості міністрів закордонних справ країн-членів ЄС, верховного представника ЄС Кетрін Ештон і комісара з питань розширення ЄС Штефана Фюле. Пізніше міністри закордонних справ ЄС дали зрозуміти, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС, включаючи поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі, буде парафована до кінця року, незважаючи на справу Тимошенко. Водночас вони попередили, що якщо Україна продовжуватиме "показовий процес" над Тимошенко і не створить всі умови для безстороннього судового розгляду, ймовірність ратифікації Угоди про асоціацію всіма державами-членами ЄС буде дуже невеликою. Таким чином, негативне завершення суду може уповільнити інтеграцію України в ЄС та ускладнити її подальшу співпрацю з МВФ.

Реальний сектор: Зростання в сільському господарстві пришвидшилось

В липні зростання випуску промислового виробництва дещо сповільнилось до 8,7% дпр через зниження темпів росту переробної промисловості на 0,6 відсоткових пунктів до 9,0% дпр. Зокрема виробництво нафтових продуктів знизилось на 20,9%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держкомстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

дпр через стрибок статистичної бази. Інші галузі промисловості переважно пришвидшили зростання. Найбільше зріс випуск у хімічній промисловості (23,6% дпр) насамперед через вищий попит на добрива на зовнішньому та внутрішньому ринках. Кращий зовнішній попит також стимулював подальше відновлення металургії, яка збільшила випуск на 18,5% дпр. Машинобудування продовжило зростати через покращення економічної ситуації в Україні та СНД. Водночас, ряд факторів вказує на можливе сповільнення зростання металургії та машинобудування в майбутньому. Вони включають нещодавнє зниження цін на метали, погіршення торговельних відносин з Росією та повільніший, ніж раніше очікувалось, економічний розвиток світової економіки.

Вантажооборот зріс на 10,4% дпр в перші сім місяців через вищий випуск промислової продукції та відновлення міжнародної торгівлі. Зростання обсягів будівельних робіт сповільнилось до 13,6% дпр, але радше через вищу статистичну базу. Темпи зростання випуску в сільському господарстві стрімко пришвидшились до 9,1% дпр завдяки гарному врожаю, що виріс на 24,8% дпр в липні.

Галузеві тенденції: Безуспішні зусилля щодо перегляду газових контрактів з Росією

Енергетика. У серпні українська влада продовжувала докладати зусилля, спрямовані на перегляд контрактів з імпорту російського газу для зниження ціни. Зокрема українська сторона надалі стверджує, що контракти є несправедливими і були підписані з порушеннями. Так, ціна на газ, за твердженнями, значно вища, ніж для інших імпортерів російського газу з урахуванням вартості транзиту і знижки, передбаченої Харківськими угодами. Російська сторона спростувала ці аргументи і не бажає вносити зміни в чинні контракти без об'єднання "Нафтогазу" з "Газпромом".

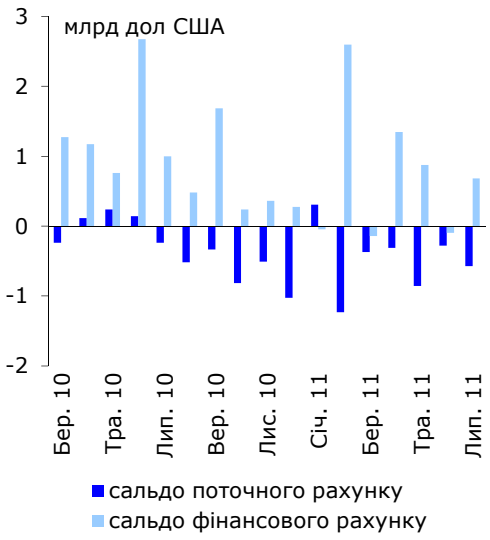
Водночас представники української влади заявили, що вони планують різко зменшити імпорт російського газу до 2015 року за рахунок збільшення внутрішнього виробництва та підвищення енергоефективності. Президент також зобов'язав уряд розробити плани щодо реструктуризації "Нафтогазу". Однак ці наміри буде важко виконати, оскільки на реорганізацію "Нафтогазу" потрібна згода його кредиторів, а для збільшення внутрішнього виробництва газу є необхідними великі інвестиції.

Сільське господарство. Експорт зерна скоротився на початку 2011/2012 маркетингового року. У липні-серпні Україна експортувала близько 1.8 млн тон. зерна, що на 22% менше у порівнянні з аналогічним періодом 2010/2011 року. Українські експортери не бажали продавати зерно по низьким цінами запропонованими Росією, де експортні квоти були скасовані з липня 2011 року. Разом з тим, вартість українського експорту залишається високою, оскільки включає експортні мита, які будуть діяти принаймні до кінця грудня. Більш того, Міністерство економічного розвитку та торгівлі пропонує продовжити їх дію до кінця маркетингового року. Це може ще більше погіршити конкурентоспроможність українського експорту та знизити закупівельні ціни.

Зовнішній сектор: Фінансовий рахунок повернувся до профіциту

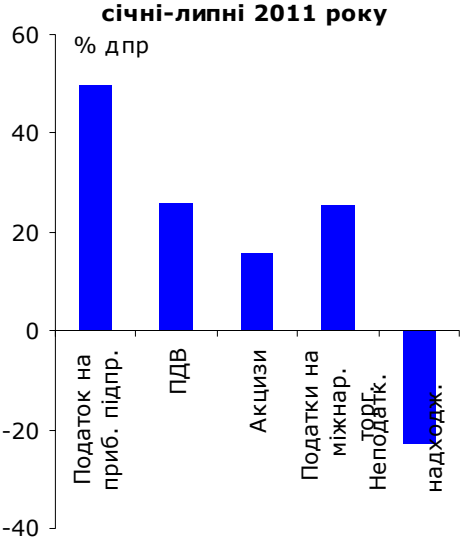
У липні дефіцит поточного рахунку збільшився до 0,6 млрд дол. США з 0,3 млрд дол. США в червні через зростання дефіциту торгівлі товарами. Зокрема, експорт зерна обвалився після того, як закінчився короткий період експорту без експортних квот і експортних мит. Зовнішній попит на інші експортні товари знизився. В результаті зростання експорту товарів різко сповільнилось до 26,4% дпр в липні з 42,7% дпр в червні. Імпорт товарів також сповільнився до 26,3% дпр у липні через високу статистичну базу, а також зниження імпорту природного газу. В цілосу, дефіцит торгівлі товарами збільшився до 1,1 млрд дол. США у липні з 0,3 млрд дол. США в червні. Великий торговий

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

Доходи Державного бюджету у січні-липні 2011 року

Джерело: звіти Державного казначейства

дефіцит був компенсований сезонним збільшенням експорту послуг, а також вищими поточними трансферами.

Фінансовий та капітальний рахунок повернувся до позитивного сальдо в липні на рівні 0,7 млрд дол. США. Профіцит пояснювався тим, що пройшов пік погашення зовнішнього боргу українських банків. Суттєве зменшення своїх іноземних активів українськими резидентами також сприяло покращенню фінансового рахунку. Водночас зовнішній борг залишався високим, а купівля готівкової іноземної валюти продовжилась.

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету залишився на низькому рівні

Перевиконання плану доходів загального фонду Державного бюджету склало 2% за рахунок вищих, ніж передбачалося, надходжень від податку на прибуток підприємств та рентних платежів. Інші основні категорії доходів за виключенням ПДВ та податків на міжнародну торгівлю також були вищими, ніж планувалося.

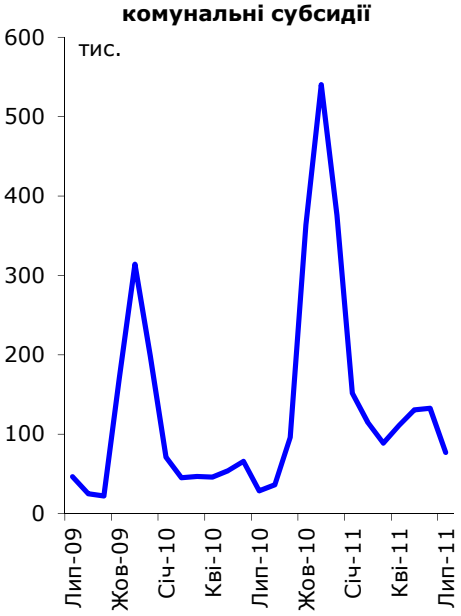
Стан державних фінансів України поліпшився порівняно з минулим роком. У січні-липні доходи Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) збільшились на 23,9% дпр до 168,8 млрд грн, що пов'язано з відновленням економіки й низькою статистичною базою минулого року. Крім того, за результатами перевірок Державної податкової служби було додатково зібрано до бюджету 5,4 млрд грн. Надходження від податку на прибуток підприємств (ППП) зросли на 49,8% дпр передусім завдяки збільшенню прибутку приватних промислових підприємств. Надходження ПДВ з вироблених в Україні товарів та послуг збільшились на 74,1% дпр, що пов‘язано з жорсткішим адмініструванням ПДВ та скасуванням ПДВ з імпорту газу. Наслідком останнього було збільшення платежів ПДВ від НАК "Нафтогаз" на етапі продажу газу внутрішнім споживачам. Загальні надходження від ПДВ зросли на 26,1% дпр, оскільки ПДВ з імпорту збільшились на 27,0%, а обсяги відшкодування ПДВ стали майже вдвічі більшим. Крім того, доходи від рентних платежів та акцизів зросли внаслідок підвищення ставок. Водночас неподаткові надходження знизилися на 23,1% дпр. Це, насамперед, пов’язано зі зміною бюджетної класифікації, а також нижчим, ніж попереднього року, прибутком НБУ, що перераховано до Державного бюджету.

Видатки загального фонду Державного бюджету склали 94,2% від плану, тоді як капітальні видатки становили лише 26,1% від річного плану. Дефіцит загального фонду Державного бюджету залишився майже на рівні попереднього місяця (9,0 млрд. грн), що є нижчим ніж планувалося (19,1 млрд грн.).

Соціальна політика: Покриття житлово-комунальними субсидіями виросло

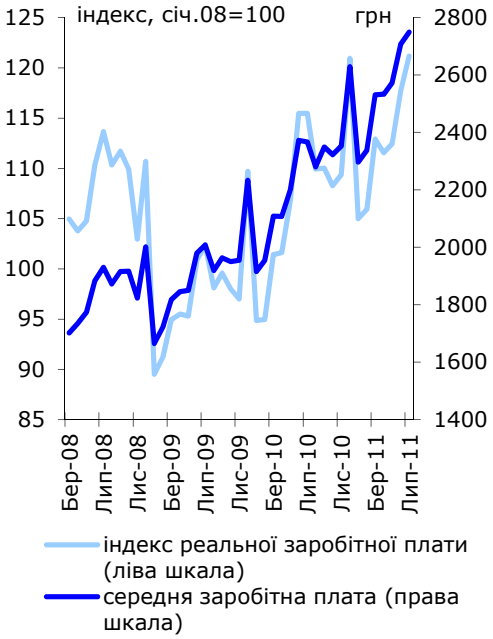
В січні-липні кількість сімей, що звернулись по отримання житлово-комунальних субсидій, досягло 0,8 млн, що у 2,1 разів більше, ніж в аналогічному періоді минулого року. Таке зростання пояснюється двома основними факторами. По-перше, ціни на комунальні послуги зросли на 21% дпр, включаючи підвищення тарифів на газ на 50% в серпні 2010 року. По-друге, в цей час було спрощено вимоги для отримання субсидій. В цілому, 2,8% український сімей отримували субсидію в липні. Низьке покриття, ймовірно, пояснюється тим фактом, що в багатьох домогосподарств видатки на житлово-комунальні послуги не перевищують критерій по доходу (тобто 10% від доходу для сімей, які складаються лише з непрацездатних осіб, і 15% для всіх інших), оскільки тарифи залишаються нижчими за собівартість. Водночас субсидії надалі залишаються недостатньо адресними, оскільки немає обмежень щодо максимального доходу, який дає право на отримання субсидій.

Сім'ї, яким призначено житлово-комунальні субсидії

Джерело: Держкомстат

Середня заробітна плата

Джерело: Держкомстат

Ринок праці: Заробітні плати продовжили помірно зростати

В липні заробітна плата зросла на 1,5% дпм до 2749 грн. Зміни в рівні оплати праці відрізнялись по секторах. Заробітна плата традиційно знизилась в освіті та охороні здоров'я після різкого зростання в червні. Найбільше зросла заробітна плата в сільському господарстві, оскільки гарний врожай покращив фінансовий стан підприємств сектору. Водночас рівень оплати праці в секторі залишився на 26,4% нижчим, ніж в середньому по економіці. Працівники у сфері фінансових послуг також отримали вищу заробітну плату в липні. Будівельні компанії збільшили заробітну плату на 4,2% дпм на фоні подальшого відновлення сектору. В цілому підприємства сектору найбільше підвищили рівень оплати праці порівняно із липнем 2010 року після їх значного зниження протягом кризи.

Регіональні розбіжності в рівні оплати праці також залишились. Заробітна плата була вищою за середньо лише в чотирьох регіонах: Донецькій, Київській та Луганській областях, та в місті Києві. Найнижча заробітна плата на рівні близько 70% від середньої сплачувалась працівникам Тернопільської та Чернігівської областей.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Монетарна політика: Інфляція повернулась на рівень нижче 10%

У серпні споживча інфляція повернулася до рівня нижчого ніж 10% і сповільнилась до 8,9% дпр через хороший врожай фруктів і овочів. Ціни на фрукти зросли лише на 3,5% дпр, а ціни на овочі знизились на 20,3% дпр. Висока статистична база призвела до сповільнення зростання індексу цін на комунальні послуги.

НБУ надавав ліквідність банківському сектору через інтервенції на валютному ринку і зниження обсягу депозитних сертифікатів в обертанні. Тим не менш, ліквідність банків знизилась до найнижчого рівня в 2011 році і міжбанківські процентні ставки декілька днів перевищували 10% річних. Це могло статися через збільшення залишків на рахунках Казначейства в НБУ, а також збільшення частки готівки в монетарній базі. Проте точні причини дефіциту ліквідності та його можлива тривалість поки що залишаються не зрозумілими.

Фінансові ринки: Обмінний курс гривні залишався стабільним в серпні

Обмінний курс. У серпні, міжбанківський валютний курс залишався стабільним близько 7.99-8.00 грн за долар. Деякі учасники ринку очікували ослаблення гривні через сповільнення темпів світового економічного зростання. Однак обмежена гривнева ліквідність стримувала попит на безготівкову іноземну валюту, а НБУ купив більше іноземної валюти, ніж продав. Валовий попит на готівкову іноземну валюту практично не змінився порівняно з липнем.

Державний борг. У серпні Міністерство фінансів практично не проводило внутрішніх запозичень. Обсяг випуску облігацій державної внутрішньої позики був найменшим у 2011 році й склав лише 97,1 млн грн. Низький попит на облігації пояснюється небажанням уряду підвищувати ставки на первинному ринку. Водночас банки не були зацікавленими в придбанні державних облігацій через низьку ліквідність. Отже, Міністерство фінансів витратило 4,3 млрд грн на погашення ОВДП та виплату відсотків за борговими зобов'язаннями за рахунок коштів, накопичених на Єдиному казначейському рахунку (що на початку місяця становили 31 млрд грн). У вересні урядові необхідно буде погасити ОВДП на суму 7,5 млрд грн, що буде, скоріш за все, також покриватися за рахунок накопичених раніше коштів.

Наприкінці серпня Кабінет Міністрів залучив кредит від Світового банку у розмірі 150 млн дол. США для фінансування другого проекту розвитку експорту та поповнення існуючої кредитної лінії. Кредит буде надано Укрексімбанку строком на 30 років, що

Обмінний курс

Джерело: НБУ

передбачає 6-річний пільговий період, за плаваючою ставкою, прив'язаною до ставки LIBOR. 45 млн дол. США з цієї суми будуть використані Укрексімбанком для прямого фінансування експортерів, а 105 млн дол. США підуть на міжбанківські кредити для подальшого кредитування українських експортерів.

Крім того, державний Чеський експортний банк надав державній НАЕК "Енергоатом" кредит на суму 43,7 млн дол. США (780 млн чеських крон). Залучені кошти будуть насамперед спрямовані на придбання об'єктів зберігання ядерного палива для п'ятого енергоблоку з шести реакторів Запорізької АЕС. Кредит буде також використано на оплату системи захисту Хмельницької АЕС. Кредит надано строком на 5 років.

Тема місяця: Ринок землі

Скільки коштує українська земля?

Олег Нів'євський, Сергій Кандул

У серпні Президент підписав закон «Про державний земельний кадастр», який є однією з передумов для зняття мораторію на продаж сільськогосподарських земель. Відсутність повноцінного ринку сільськогосподарських земель в Україні довгий час вважається суттєвою перепоною на шляху розвитку аграрного сектору. Іншим законом, на який очікують гравці ринку, має стати закон «Про ринок земель», який вже було подано до Верховної ради. Разом з тим рішення про скасування мораторію вплине на вартість землі, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню продуктивності та перспективі подальшого зростання в аграрному секторі.

Сьогодні превалює думка, що вартість землі в Україні занижена. Проте за відсутності ринку землі, для оцінки її вартості застосовується нормативна грошова оцінка. Втім, методологія нормативної оцінки та значення показників, які використовуються, ставлять під сумнів надійність отриманих значень вартості землі. Належна оцінка вартості сільськогосподарських земель вимагає вивчення факторів попиту та пропозиції, що впливають на ціну. Залишковий рентний дохід на землю має поєднуватися з показниками місцевих умов, важливими з яких є фактичні відсоткові ставки та очікуваний рівень зростання продуктивності.

Оцінки Інституту щодо вартості ріллі свідчать, що після скасування мораторію на продаж сільськогосподарських земель ціна гектару ріллі буде нижчою за нормативну ціну за умови відсутності законодавчого закріплення ціни продажу до рівня нормативної вартості. Так, оцінки вартості гектара ріллі, здійснені на основі методу капіталізації доходів, коливаються від 1500 грн (Закарпатська область) до 5500 грн (Кіровоградська область). Якщо враховувати показники діяльності 25% найбільш ефективних підприємств, максимальна вартість землі зростає до 6800 грн або 860 дол. США. Отримані значення частково відповідають цінам на землю, які було отримано під час опитування 370 господарств у різних країнах світу у грудні 2010. Обчислені значення для України знаходяться у групі країн з найнижчими цінами на землю. В цілому отримані в результаті опитування ціни коливаються від 100 дол. США за гектар у Східній Гані до 105 тис. дол. США за гектар у Флеволенді (Нідерланди).

Відносно низька вартість землі в Україні превалюватиме доти, доки система маркетингу та господарювання відставатиме від кращих світових практик (не зважаючи на відносно високі агрономічні показники ґрунтів). Очікувана асиметрія в інформації між учасниками ринку та обмежена конкуренція теж занижуватимуть ціни на сільськогосподарські угіддя.

Отже, скасування мораторію на продаж землі не означатиме підвищення вартості землі в короткостроковому періоді. Низькі ціни на землю і можливе збереження обмежень на її продаж можуть знизити притік капіталу в галузь одразу після прийняття рішення. З часом власність на землю буде переходити до найбільш ефективних господарств, що сприятиме поступовому зростанню вартості землі. В результаті в середньо та довгостроковому періоді рішення скасування мораторію стимулюватиме структурні зміни в секторі сільського господарства та харчової промисловості, оскільки покращить фінансування, інвестиції та перспективи розвитку аграрного сектору.

Цей додаток базується на Консультаційній роботі AgPP No.32 " Скільки коштує українська земля? Очікувана вартість земель сільськогосподарського призначення після зняття мораторію".

Ціна купівлі ріллі, грн/га

Область	Нормативна ціна, 2010 р.	Оцінка Інституту
Крим	14038	2980.6
Вінницька	12564	4688.8
Волинська	11375	1633.3
Дніпропетровська	12358	4901.0
Донецька	13243	4663.3
Житомирська	7820	1526.8
Закарпатська	9967	1656.6
Запорізька	12858	5146.3
Івано-Франківська	10854	2490.4
Київська	12146	4464.1
Кіровогорадська	12197	5516.4
Луганська	10075	3910.5
Львівська	10115	2109.8
Миколаївська	10017	4096.8
Одеська	10681	3654.4
Полтавська	13187	5215.5
Рівненська	11931	1623.6
Сумська	11181	2986.4
Тернопільська	12056	4254.1
Харківська	12352	5095.4
Херсонська	13146	3609.1
Хмельницька	13108	3698.8
Черкаська	15127	5481.0
Чернівецька	12919	2988.2
Чернігівська	9279	1979.5

Джерело: *AgPP No.32*

Економічні Тенденції		IIIкв10	IVкв10	Iкв11	IIкв11	Січ.	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-1,3	-1,0	5,3	3,2	5,3	5,0	5,3	4,0	3,5	3,2	9,1	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	10,8	11,0	9,7	8,7	9,7	10,5	9,7	8,5	8,5	8,7	8,7	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-12,6	-5,4	6,8	14,5	6,1	6,1	6,8	11,6	13,2	14,5	13,6	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	5,1	7,6	13,5	15,2	11,7	12,7	13,5	14,9	15,5	15,2	15,0	…
Середня заробітна плата	грн.	2332	2407	2389	2708	2297	2338	2531	2533	2573	2708	2749	…
ІСЦ	% дпр	10,5	9,1	7,7	11,9	8,2	7,2	7,7	9,4	11,0	11,9	10,6	8,9
ІВЦ	% дпр	19,2	18,7	20,3	20,0	18,0	21,4	20,3	20,8	18,8	20,0	20,3	19,9
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	28,6	27,7	40,5	42,5	53,6	46,8	49,2	44,4	43,9	42,5	40,0	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	28,2	30,1	52,8	50,8	54,4	64,1	58,5	52,3	52,5	50,8	46,7	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-4,8	-8,4	-3,0	-5,5	-0,4	-2,1	-3,1	-3,8	-4,6[e]	-5,5	-6,7	…
Поточний рахунок, на кінець періоду**	млрд. дол. США	-0,5	-2,9	-1,3	-2,8	0,3	-0,9	-1,3	-1,6	-2,5	-2,8	-3,3	…
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-0,5	-2,1	-3,9	0,0	x	x	x	x	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	34,7	34,6	36,4	37,6	35,1	36,7	36,4	38,4	37,9	37,6	37,8	38,2
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	18,0	15,8	13,7	3,9	17,1	14,0	13,7	14,7	12,1	3,9	5,4	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.	% річних	13,0	13,6	13,3	13,5	13,6	12,9	13,3	13,0	13,4	14,0	13,9	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,90	7,96	7,95	7,98	7,95	7,95	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,90	7,93	7,94	7,97	7,95	7,94	7,94	7,96	7,97	7,97	7,97	7,97
Обмінний курс, середній	євро	10,18	10,79	10,85	11,48	10,62	10,83	11,10	11,49	11,48	11,47	11,38	11,42

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095,0
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	138,0
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1	4,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-5,9
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,5
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		III 08	IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11
ВВП	млрд. грн.	276,5	244,1	189,0	214,1	250,3	259,9	219,4	260,2	304,7	310,3	263,6	…
Реальний ВВП	% дпр	4,3	-7,8	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,8	5,5	3,6	3,3	5,3	3,8
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	14,4	4,7	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	1,2	7,8	9,4	9,0	12,7	…
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	-5,3	7,4	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	4,1	-1,9	3,7	5,0	0,1	…
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-3,2	-23,1	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-7,5	-1,2	12,6	10,6	4,5	…
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	21,0	-13,2	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	-0,2	10,8	2,6	4,9	19,0	…
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	34,8	-11,8	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-7,8	16,7	20,2	14,3	39,3	…
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	23,8	19,2	-1,1	3,4	2,2	-11,6	4,9	0,1	-3,3	0,3	5,8	…
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-1,5	-27,0	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	14,4	16,1	12,5	15,0	12,9	…
Будівництво (реальна)*	% дпр	-33,9	-39,5	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-12,4	-8,7	7,4	1,3	7,8	…
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-0,7	-6,2	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	1,1	-1,6	1,7	0,3	9,7	…
Транспорт (реальна)*	% дпр	10,1	-0,3	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	5,5	6,8	5,2	3,0	4,4	…
Платіжний баланс													
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-2,1	-3,7	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,1	0,5	-1,1	-2,3	-1,3	-1.5[e]
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-3,6	-9,4	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	0,2	1,5	-2,8	-6,0	-3,9	-3.9[e]
Баланс товарів	млн. дол. США	-3868	-3562	-882	-622	-1396	-1407	-1229	-818	-3103	-3562	-3034	-2320[e]
Баланс послуг	млн. дол. США	1341	15	116	432	1256	550	1018	1219	1659	966	982	1200[e]
Поточні трансферти	млн. дол. США	831	723	632	667	640	722	608	728	797	842	1034	866[e]
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	3324	1058	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	867	2104[e]
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-690	-967	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1182	…
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	37,5	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	4,70	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	4,85	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97
Бюджет													
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	29,5	31,6	35.9	30,6	25,5	36,0	30,6	30,0	23,0	32,0	32,0	30,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,3	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,3	4,8	4,9	4,9
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	5,0	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,6
Податок на додану вартість	% від ВВП	9,8	7,8	12.1	8,3	6,4	11,0	9,7	9,7	8,4	9,8	7,4	13,1
Акцизні збори	% від ВВП	1,2	1,4	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	2,9	2,5	2,5	2,1	3,1
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	27,2	41,2	35.4	36,6	29,6	34,5	32,7	38,2	30,0	37,2	32,1	33,8
Поточні видатки	% від ВВП	22,4	33,8	34.5	34,9	27,0	31,4	32,1	36,9	26,3	32,5	30,8	31,4
Капітальні видатки	% від ВВП	4,8	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,7	1,2	2,4
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	1,9	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-7,9	-7,4	-5,6	-0,3	-3,4
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,2
Ринок праці													
Середня зарплата (реальна)	% дпр	6,3	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	6,6	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	8,7	…
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	6,0	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	…
Банківський сектор													
Грошовий агрегат М0	% дпр	37,9	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5
Грошовий агрегат М2	% дпр	37,4	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	53,3	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	31,2	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	54,9	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	53,4	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9
Довгострокові кредити комерциних банків	% дпр	50,9	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	66,8	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	17,7	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	12,4	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[e] -за попередніми даними НБУ, оцінка номінального ВВП ІЕД

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.